

Sygn. akt I CSK 2877/22

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa J. K.
przeciwko L. B.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 28 października 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 18 maja 2021 r., sygn. akt VII AGa 746/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 maja 2021 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację pozwanego L. B. od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 22 czerwca 2020 r. zasądającego od pozwanego na rzecz powoda J. K. kwotę 94 155, 83 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 stycznia 2017 r., tytułem odszkodowania na podstawie art. 299 § 1 k.s.h.

Sądy obu instancji zgodnie przyjęły, że powód wykazał, przysługującą mu wierzytelność wobec spółki oraz bezskuteczność egzekucji (art. 299 § 1 k.s.h.), a pozwany nie wykazał okoliczności egzoneracyjnych z art. 299 § 2 k.s.h. Stanęły także na stanowisku, że na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. wierzyciel spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może dochodzić od członka zarządu niewyegzekwowanych odsetek za opóźnienie należnych od spółki oraz odsetek za opóźnienie od należnego na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. odszkodowania, z

uwzględnieniem, że jego wymagalność powinna być ustalona zgodnie z art. 455 k.c.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwanego.

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołał się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Jego zdaniem w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w związku z ustaleniem daty wymagalności zobowiązania członka zarządu za zobowiązania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. w zw. z art. 455 k.c. Problematyczne jest również określenie czasu opóźnienia w spełnieniu świadczenia pieniężnego w rozumieniu art. 481 § 1 k.c., zachodzącego w stosunku do członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, a przez to i możliwości domagania się od niego odsetek ustawowych za opóźnienie.

Istotne zagadnienia prawne pozwany sformułował w postaci pytań: (1) „czy w sytuacji, gdy członek zarządu przestał już pełnić swoją funkcję (odpowiedzialność członka zarządu teraz by już nie powstała, a istnieje ona dalej tylko dlatego, że wcześniej te okoliczności istniały i taka odpowiedzialność zdążyła powstać), wymagalność jego roszczenia zachodzi już od daty wymagalności roszczenia przeciwko spółce, czy też wymagalność tego roszczenia powstaje dopiero od momentu wezwania przez wierzyciela członka zarządu do zapłaty”; (2) „czy w przypadku wyboru poglądu, że roszczenie wierzyciela spółki przeciwko byłemu członkowi zarządu staje się wymagalne od daty wezwania go do zapłaty, odpowiada on również za odsetki ustawowe za opóźnienie stwierdzone tytułem wykonawczym w stosunku do spółki w takim samym rozmiarze - a mianowicie także za odsetki ustawowe za opóźnienie za okres od daty naliczania tych odsetek w tytule wykonawczym wobec spółki aż do dnia upływu terminu, jaki został przez wierzyciela określony w wezwaniu do zapłaty”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy

przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151). Nie istnieje przy tym potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (zob. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z 17 marca 2015 r., I PK 4/15, niepubl.; z 23 kwietnia 2015 r., I CSK 691/14, niepubl.; i z dnia 12 grudnia 2008r., II PK 220/08, niepubl.).

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia tych wymagań. Ogranicza się bowiem do przedstawienia szeregu pytań, bez kompleksowego przedstawienia argumentacji prawnej wspartej wszechstronnym przytoczeniem poglądów doktryny i orzecznictwa w kwestii objętej sygnalizowanymi przez skarżącego wątpliwościami wykładniczymi. W konsekwencji pozwany nie wykazał, że w sprawie ujawniły się zagadnienia wykładnicze o problemowym czy

precedensowym charakterze, których wyjaśnienie wymagałoby zaangażowania Sądu Najwyższego i sprzyjało rozwojowi prawa.

Ponadto, w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że roszczenie z art. 299 k.s.h. powstaje *ex lege* z chwilą spełnienia się jego przesłanek, a więc z chwilą gdy według stanu majątkowego spółki powstał obowiązek do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki i egzekucja konkretnej wierzytelności jest bezskuteczna. Wierzyciel, który nie wyegzekwował swojej należności od spółki, nie musi dowodzić wysokości doznanej wskutek tego szkody, wystarczy że przedłoży tytuł egzekucyjny stwierdzający zobowiązanie spółki istniejące w czasie pełnienia przez pozwanego funkcji członka zarządu i wykaże, że egzekucja wobec spółki okazuje się bezskuteczna. Jeżeli członek zarządu nie udowodni, że szkoda wierzyciela była niższa od niewyegzekwowanego od spółki zobowiązania, poniesie odpowiedzialność do wysokości tego zobowiązania, z art. 299 § 1 k.s.h. wynika bowiem na rzecz wierzyciela domniemanie szkody w wysokości niewyegzekwowanego od spółki zobowiązania (zob. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z 1 grudnia 2017r., III CZP 65/17, OSNC 2018, nr 9, poz. 84 i orzeczenia przywołane w jej uzasadnieniu oraz wyroki Sądu Najwyższego z 25 marca 2015 r., II CSK 402/14, OSNC-ZD 2016 nr 3, poz. 50; z 30 stycznia 2014 r., III CSK 70/13, niepubl.; z 10 maja 2013 r., I CSK 517/12, niepubl.; z 16 listopada 2011 r., V CSK 515/10, niepubl.; z 12 października 2011 r., II CSK 95/11, OSNC 2012, nr 4, poz. 53; z 10 lutego 2011 r., IV CSK 335/10, niepubl.; z 9 grudnia 2010 r., III CSK 46/10, niepubl.; z 19 grudnia 2007 r., V CSK 315/07, niepubl.; z 24 czerwca 2004 r., III CK 107/03, OSNC 2005, nr 6, poz.109; i z 26 czerwca 2003 r., V CKN 416/01, OSNC 2004, nr 7-8, poz. 129).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi również wątpliwości, że odpowiedzialnością członków zarządu na podstawie art. 299 k.s.h. są także objęte odsetki od wymagalnej wierzytelności pieniężnej przysługujące wierzycielowi od spółki, a także koszty procesu zasądzone w tytule egzekucyjnym wydanym przeciwko spółce oraz koszty postępowania egzekucyjnego umorzonego z powodu bezskuteczności egzekucji. Kwoty te łącznie wchodzi w skład należnego wierzycielowi odszkodowania (zob. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006 r., III CZP 118/06, OSNC 2007, nr 9, poz. 136 i orzecznictwo przywołane w jej

uzasadnieniu oraz wyrok Sądu Najwyższego z 8 marca 2007 r., III CSK 352/06, niepubl.).

Odsetki za opóźnienie należne wierzycielowi od spółki, składające się na roszczenie odszkodowawcze, nie mogą być identyfikowane z odsetkami za opóźnienie w spełnieniu przez członka zarządu świadczenia odszkodowawczego na podstawie art. 299 k.s.h. Odsetki za opóźnienie od odszkodowania dochodzonego na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. należą się od chwili wymagalności roszczenia, którą należy określać zgodnie z art. 455 k.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 25 maja 2016 r., V CSK 579/15, niepubl. i z 21 lutego 2002 r., IV CKN 793/00, OSNC 2003, nr 2, poz. 22).

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

[as]